

Težko se diha

Drva, ki še niso vržena na ogenj, so le v navidezni prednosti pred tistimi, ki jih neti slab kurjač.

Globalni informacijski svet omogoča, da človek vse hitreje vse več ve, to pa še ni jamstvo, da dovolj hitro kaj razume. Pri tem razumevanje zdravljenja z zdravili ni izjema. Podkrepimo misel na primeru iz lekarniške prakse.

Evidentiranje problema

Nedavno (marca 2009) pride v lekarno bolnik in nas seznanj z aktualnim člankom, ki ga je prebral na medmrežju. Poročajo o smrtnih primerih uporabnikov antiholinergičnih zdravil atrovent (ipatropij) in spiriva (tiotropij), ki se uporabljata za preprečevanje in zdravljenje simptomov kroničnih obstruktivnih dihalnih obolenj. Po prebranem čtivu se bolnik počuti nelagodno, saj občasne napade težkega dihanja kroti z zdravilnim pršilom berodual, ki tudi vsebuje v članku omenjeno sporno učinkovino ipatropij. Nelagodno se počutimo tudi sami, saj v danem trenutku bolnik ve več o obravnavanih zdravilih kot mi. Bolniku povemo, da uradno nismo obveščeni o nobenih novih dejstvih o tovrstnih zdravilih, bomo pa bremenilne trditve preverili.

Korak do rešitve

Medmrežna informacija prihaja z dveh angleških fakultet glede na članek, ki so ga objavili trije njihovi strokovnjaki v reviji ameriškega zdravniškega združenja JAMA (Journal of the American Medical Association) dne 24. septembra 2008, kjer ugotavljajo, da uporaba inhalacijskih antiholinergikov pomembno zveča tveganje za srčni infarkt pri bolnikih s kronično obstruktivno pljučno boleznijo (KOPB). Ker so raziskovalci do izsledkov prišli na podlagi podatkov proizvajalcev, ti pa so prvi tako moralno kot materialno odgovorni za resničnost navedb o zelenih in neželenih lastnostih svojih zdravil, s katerimi po uradni poti razpolagamo zdravstveni delavci in jih uporabljamo pri vsakdanjem delu, smo firmi Boehringer Ingelheim, ki je pri nas imetnik dovoljenja za promet z zdravili spiriva in berodual, zastavili vprašanje, kaj meni o nastali težavi. Odgovor je bil hiter in temeljit. Družba popolnoma zavrača neljube sklepe obravnavane raziskave in je o tem takoj po objavi spornega besedila obvestila ustrezne regulatorne organe po vsem svetu. Vzrok za obtožujoče sklepe sta površna in nekritična obdelava podatkov. To potrjuje tudi zadnja analiza 30 raziskav na 19545 bolnikih, ki kaže, da uporaba antiholinergika spiriva (tiotropij) ne zveča niti splošnega tveganja za smrtnost niti podrobnega tveganja za srčni infarkt. Kot doslej bo družba tudi poslej budno spremljala zdravljenje z antiholinergičnimi zdravili s pomočjo metod post-marketinškega nadzora, prav tako pa je vselej pripravljena odgovoriti na katera koli strokovna vprašanja, ki jo prizadevajo.

Rešitev

Ob jasnem proizvajalčevem prevzemanju odgovornosti za svoja zdravila, bolniku povemo, da ne obstaja noben tehten razlog za zamenjavo uspešnega zdravila za lajšanje dihalne stiske s kakšnim drugim, ki po naključju pač (še) ni bilo predmet spornih raziskav. Nimamo nič proti temu, da se zdravila obravnavajo kot drva, vendar nas takrat zavežejo, da z njimi ne le dimimo, temveč zanetimo ogenj za boljše življenje.

Janez Špringer, mag. farm., spec.